

Reprezentáció, fűtőberendezés, Diesel-motor a társadalom számlájára

Bűnszövetség a Szegedi Gépipari és Gépjárműjavító Ktsz.-ben

Molnár András aznap este nyugtalanul tért haza. Korán lefeküdt, de egész éjszaka nem aludt, gondolkodott, töprengött. Pedig igazán szép nap állt mögötte. Elkészült a gumikerekű kocsi. Sokat dolgozott rajta. A megrendelő meg is fizette, hiszen a főnök markába 11 ezer forintot számolt le. És aztán a főnök 169 forint kivételével elosztotta a pénzt. Meg is ünnepelték a jeles napot borral, sörrel a műhelyben. És ezután a nap után volt nyugtalan Molnár András.

● Nehéz a lejtőn megállni

Egyre gyakrabban gondolt arra a műhelyterkeztetle, amikor a fejére olvasták tétét. És azután született meg a Szegedi Kenderfonógyárban a határozat: „Azonnali elbocsátás”.

Mi volt Molnár András bűne? Magánzemélyektől munkát vállalt és azt a kenderfonógyár műhelyében készítette el munkaidőben, s aztán az is előfordult többször, hogy ittasan jelent meg a gyárban.

Akkor megfogadta, hogy soha többé. Alig várta, hogy ismét tisztességes munkát kapjon. Jó szakember hírében állt, hamar felvették a Szegedi Gépipari és Gépjárműjavító Ktsz.-be. Itt először esztorgályos volt, majd hamarosan csoportvezető lett. Már úgy látszott, minden rendbejön, de ismét fekete ügyekbe bonyolódott... Egész éjszaka töprengött, mit tegyen? Szóljon? De akkor bukik a főnök és a többiek is. Várt, és újabb üzleteket kötött.

Mert nehéz a lejtőn megállni. Alig dolgozott néhány hónapot új munkahelyén, amikor észrevétlenül egy bűnszövetség tagja lett. A ktsz. Pulcz utcai gépműhelyében Tóth K. László részlegvezető, Horváth Ferenc és Molnár András csoportvezető, valamint Gyaponyi József motorszerező rájött, hogyan lehet könnyű úton pénzt szerezni. Kezdetben külön-külön dolgoztak saját zsebükre, majd rájöttek, hogy együtt többre mennek. S bűnszövetséget alakítva fosztogatják a társadalmi tulajdon. 1961 és 1963 között

mintegy 110 ezer forint anyagi kárt okoztak a társadalmi tulajdonban, 6k pedig egymás között 60 ezer forintot osztottak szét.

● A példa

Tóth K. László maga járt elől „jó példával”. A nemrég épített háromszoba-összkomfortos családi házába Petőfitelepen központi fűtést szerelt be. A ktsz.-hez ugyan szabályszerűen munkalapot nyújtott be, de ezen csupán a fűtőberendezés szerelési munkáit rendelte meg, s ezért 3 ezer 645 forintot fizetett. A számla arról nem beszélt, hogy Tóth K. László a szövetkezettől szerezte be a kazánt, a radiátort, a csöveket — tehát az anyagot is. A szakértők véleménye szerint a fűtőberendezés értéke 22 ezer forint.

A technika áldásaiból a család tagjait sem rekesztette ki Tóth K. László. Sógornak, Szojka Lajosnak lakásába 1963 júliusban a sajátjához hasonlóan szerelt központi fűtést.

Horváth Ferenc és Molnár András, a két csoportvezető, látva a főnök nagyszabású üzleteit, maguk is hasonlóba bocsátkoztak. Horváth fűrészpáros kályhát készített maga részére, melynek értéke 1700 forint, de a ktsz. pénztárába javítás címen csak 540 forint került. Csányi János szegedi lakosnak Horváth 1900 forint értékű vaslátráért a munkalapon hegésztes címen csak 300 forintot számolt fel.

Egyébként módszerükhöz tartozott, hogy az állami vállalatok munkalapjaira írták a zsebből vállalt munkára fordított anyag- és munkaköltséget, a pénzen pedig osztozkodtak. Így például többeknek készítettek kocsit. Ezekhez 92 csapágyat használtak fel, a csapágyak értéke, a 8900 forint, a Magyar Kábelművek számlájára került. A vállalatnak ugyanis ebben az időben tálcáfördítő berendezést készítettek.

● Osztozkodás a pénzen

A műhely korrupt vezetői több zsombóli gazdával kapcsolatba kerültek. Barna Ká-

rolynak és Újvári Jánosnak 6500 forintért kézikocsit gyártottak — a munkalapon 750 forintot hegészési munkát számoltak el. Kormos Antal zsombóli lakos megrendelésére 11 ezer forintért gumikerekű kocsit gyártottak, a ktsz. ebből csak 169 forint értékben részesült javítás címen.

— Mire költötte a pénzt? — kérdeztük Tóth K. Lászlótól.

— Öszintén mondom — vallotta —, ebből a pénzből a családom és saját részemre alig fordítottam valamit. Mint részlegvezetőnek kötelezettségeim voltak, a pénz nagyobb részét reprezentációra költöttem.

Tóth K. László reprezentációs kiadásai között vesztegetési tételek is szerepeltek. Mert például Ádám János zsombóli lakos megrendelésére a budapesti Hajtóműgyártó Tóth János főtechnológus közbenjárásával Diesel-motort szereztek be. Ezért a szivességet ezer forintot adtak Tóth Jánosnak. A felújított motort, melynek értéke 10 ezer forint, 5 ezerért adták át Ádám Jánosnak. A motor felújítási költségeit pedig a Hajtóműgyárnak számolták el.

● A tapintatos ellenőr

Ezek után önként adódik a kérdés, hogyan tudták éveken át zavartalanul károsítani a társadalmi tulajdon? Nincs ellenőrzés a ktsz.-ben? Ezekre a kérdésekre is fény derült a nyomozáskor. Hivatból Barabás Bélának, a ktsz. volt művezetőjének feladatkörébe tartozott az ellenőrzés. Ez különös módon teljesítette. A műhely vezetőit mindig időben értesítette látogatásáról. Tavaly nyáron egyik alkalommal elfelejtette bejelenteni érkezését, s mikor a műhelyt felkereste, ott éppen egy feketén váltalt kocsin dolgoztak. És mit tett Barabás Béla? A következőket kérdezte:

— Mi az? Az ilyen munkából én sohasem részesülök?! Most részese lett ő is az ügynek, mert család, valamint hanyag kezelése címen indult ellene eljárás.

Az ügyvel kapcsolatban felkerestük Rózsa Bélát, a Szegedi Gépipari és Gépjárműjavító Ktsz. elnökét is, aki levonta a tanulságot.

— Többet, rendszeresebben kell ellenőriznünk a telepeinken folyó munkát.

Ha korábban is ilyen, vagy legalábbis ehhez hasonló nézeteket vallott volna az elnök, talán meg lehetett volna akadályozni a társadalmi tulajdon fosztogatását.

A Csongrád megyei rendőr-főkapitányság az ügyben befektette a nyomozást, s lefolytatás mellett eljárást indított a társadalmi tulajdon sérelmére bűnszövetségben elkövetett sikkasztás, csalás és egyéb büntény miatt Tóth K. László Petőfitelep, 11-es utca 683., Horváth Ferenc Lomniczi utca 153., Molnár András, Petőfitelep 4-es utca 129., és Gyaponyi József, Lumumba utca 26. szám alatt lakó motorszerező ellen. Az ügyvel kapcsolatban ezenkívül a ktsz. több tagját felelősségre vonják.

Horváth Zsuzsa

Áprilisban itt a Velence

A Fecske és a Totó cigarettához rövidesen csatlakozik a régebben ígért újabb szopókás cigarettá, az igényesebb Velence. Az új fajta cigarettá nemcsak méretében, hanem töltelékében is luxus jellegű. A Velence ugyanis az eddigi leghosszabb, majdnem 8 centiméteres hazai cigarettá. Válo-

Sir Lawrence Olivier és Jean-Louis Barrault:

Üzenet a harmadik színházi világnap alkalmából

A Nemzetközi Színházi Szövetség javaslatára az idén március 27-én emlékezzünk meg a világ minden színházában a Nemzetközi Színházi Világnapról. Az előadások előtt mindegyik ismerteti Sir Lawrence Olivier és Jean-Louis Barrault közösen írt felvezetést. A Szegedi Nemzeti Színházban pénteken este az Altona foglyai előadása előtt Kovács János színművész olvassa fel az üzenetet, amelyet az alábbiakban néhány jelentéktelen részlet elhagyásával közlünk.

Barátomat, Jean-Louis Barrault-t és engem az a megélt tapasztalat ért, hogy megkértek, szóljunk néhány szót a Színházi Világnap alkalmából.

Hadd beszéljek először is röviden a mi újonnan megalakult Nemzeti Színházunkról. Tavaly, több mint száz éven át tartó küzdelem után, mi, angolok, végre megkaptuk a magunk Nemzeti Színházát és e színház vezetésével engem bíztak meg. Többek között egy olyan kérdés volt, amelyben társaim és én rögtön meg egyeztünk: azt akarjuk, hogy ez az intézmény ne csak Nemzeti, hanem Nemzetközi Színház legyen és műsorunkat úgy kívánjuk összeállítani, hogy benne az angol eredetű és a külföldi drámák egyensúlyba kerüljenek.

Napjainkban, amikor az emberiség különféle elemei

az emberi egység felé törekednek, lelkesítő dolog azt látni, hogy a különféle színházi elképzelések is egyre inkább találkoznak a színház funkciójáról alkotott közös felfogásban.

Minden előadóművészet közül a színház küzd a legnagyobb nehézségekkel, ha nemzetközivé kíván emelkedni. A balett és a zene szinte észrevétlenül kelhet át a határokon, de a színház — bármennyire vonzza is a szemet — szavakból tevődik össze és szavai között sok a büszke, a független, a le nem fordítható. Ezért kell csodálnunk a Nemzetközi Színházi Intézet törekvéseit és üdvözlőnk eddigi teljesítményeit, hiszen ennek az intézménynek magasatos álma egy olyan színházban tesztel meg, amely önmagában is paradoxon: »világ-színház...«

Ez a paradoxon az én szememben korántsem látszik feloldhatatlannak. Hogy erről megbizonyosodjunk, elegendő nyitott szemmel járni a külvilágban, ahol az úgynevezett »idegen« országokban, akkor hamar kitűnik, milyen mértékben nemzetközi vagyunk is a színház. Akár az olyan klasszikusokról van szó, mint Szophoklész, Shakespeare, Molière, akár a connedia dell'arte-ről: drámaírók, színészek és rendezők csak gondnoki egyazon birtok-

nak, amelynek tulajdonjoga az egész világot illeti. Amikor a színház különféle megnyilvánulásai átkelnek az országhatárokon, olyankor csak a szóban rejlő gondolat fogyatkozik meg ideiglenesen, de maga a szó, az érthetőségnek ez a legparányibb eleme, megőrzi minden igéző és mágikus erejét. A szavakon túl, Brecht, Claudel, a távol-keleti színház vagy Shakespeare érzéki hatalmas egymásba olvad, megérintve és átjárva minden ember szívét.

Boldogok vagyunk, hogy Shakespeare az egész világ birtoka lett, örülünk, hogy rendszeresen úgy emlégtik, mint minden új drámai mozgalom törvényes őse. Örömmel tölt el az is, hogy minden nemzet tagjai, minden világnézet hívei a magukénak vallják, hogy egész életművén végigtekintve még soha senki nem nevezte megörögzött reakciónak. Az az ember, aki megírta az V. Henriket, megírta a Troilus és Cressidát is, és az, aki megírta a Rómeó és Júliát, az írta meg a Szeget szegget is.

Négy száz év alatt a mi Shakespeare-ünket a magáné- nek ismerte el az egész világ. Színházi szempontból — és születésének negy- zados évfordulóján inkább, mint valaha — ő a mi leg- főbb kivétel cikkünk. És a cikkek listáján még soha nem szerepelt olyan, amely nálánál kevesebb bajt és több dicsőséget hozott volna ránk.

A színház legfőbb képes- sége abban áll, hogy félre- söpri mindazt, ami az embe- reket elválasztja: faji, val- lási vagy politikai külön- ségeket csakúgy, mint a nyelveket és ugyanakkor évről-évre juttatja mindazt, ami az emberekben közös: a nevetést és a könnyeket, az örömet és a bánatot, a boldogságot és a félelmet, egy- szálal mindazt, ami a szív birodalmához tartozik. A színház feltárja azt a közös szívet, amely egyaránt ott lüktet minden emberben és ezért nevezhetjük a béke leghatékonyabb eszközének.

Meghalt Úr György

„Juhász Gyula megmen- tette az életemet.” Ez volt utolsó cikkének a címe március 1-i számunkban; 19-es emléket idézte benne. S most, hogy szíve fölmondta a szolgálatot, nem menthet meg életét senki, semmi.

Úr György 1894. szeptem- ber 3-án született Szegeden. A főreáliskolában Babits volt a tanára; talán némi része is volt benne, hogy a tol- tal választotta, s 1913-ban a Szeged és Vidéke munkatár- sai közé állott, a Független Magyarország helyi tudósító- ja lett. A háborúban frontot járt, katonaszökevény is volt, a forradalmak idején a Vészhelyi Vörös Újságot szerkesztette, a bukás után a Krónikát, majd A Munka dolgozótársa lett, megszün- tével pedig a Szeged, a Friss Hírek, a Délmagyarország munkatársa. Több színházi lapot is szerkesztett (Rivalda, Szöveges Színlap, Szín- ház és Társaság, Színházi Újság), 1929-től 1938-ig pedig a Közérdek című lapnak kiadószerkesztője. Tréfásan jötevejeként emlegette Keresztes-Fischer Ferenc bel- ügyminisztert: lapjának be- tiltása után miatta volt kénytelen papírdolgozó kisiparosra lenni, amely a nehéz időkben biztosabb megélhetést nyújtott szá- mára.

Mint minden fiatal ripor- ter, ő is írt mindent. Nem- csak tudósítást, hanem ver- seket, elbeszélést, regényt is. Meg is jelentek, sőt 1925-ben operettjét is előadták a szegedi színházban. Mégsem ezek teszik nevét emlékeze- tessé, hanem a Szabó Dezső

utolsó napjairól, haláláról tudósító könyvecskéje és Ju- háász Gyula ifjúságáról kor- társi vallomásokból össze- szőtt írása, mely először e hasábkon jelent meg 1958- ban. Azóta is fölkereste időnkint régi lapját írásai- val, melynek szereplői fő- ként a szegedi nagyok, Ju- háász Gyula és Móra Ferenc voltak.

Magam is Juhász Gyula révén ismertem meg őt, s kintartó levelezéssel, pesti és szegedi beszélgetésekkel sok értékes adalékot kaptam tőle a húszas-harmincas évek szegedi világról, figuráiról. Szülővárosába évente egy- szer-készer hazalátogatott: ilyenkor első útja szüleinek sírjához vezetett a belvárosi temetőbe, majd a Virág- cukrászda asztalánál fogad- ta, vendégelte ismerőseit. Vágya, hogy a feketehimlő veszély miatt ősszel elmaradt olaszországi útját most ta- vasszal pótolja, immár soha nem teljesedhet, mint az a terve sem, hogy a szerkesz- tőség munkatársainak baráti körben, a Szóke Tiszán szá- moljoh be élményeiről. Het- venedik születésnapját, mely- bet beteg szíve miatt vigyáz- va, de heves, mozgékony természete folytán mégsem eléggé óvatosan készült, nem érthette meg.

Megint el kell köszönnünk egy öreg jóbaráttól, akinek mégis tenyerében még a na- gyok, József Attila, Juhász és Móra kezfogását éreztük. Holnap, szombat délelőtt 11 órakor a vásárhelyi Kin- cses-temetőben örökre bú- csúzzunk Úr Györgytől.

Féter László

Olvasóink írják

Önzetlen segítés

Néhány nappal ezelőtt 17 éves leányomnak súlyos mandaulagyulladása volt. Az orvosai kezelése után hazain- dultunk a tanyára, de mire elértük otthonunkat, gyer- mekem erősen belázasodott és attól tartottam, hogy megfullad. Kétségbeesve ro- hantam Zántó István önkén- tes rendőrhöz segítségért, aki gépkocsijával azonnal a sze-

gedi klinikára szállította be- teg leányomat. Ott elsőse- gélyben részesítették, s je- lenleg már jól van. Megkö- röztem Zántó elvtársat, mi- vel tartozom, de ő így fe- lett: »Semmivel. Kötelessé- gem volt.«

Hálás köszönet a segítsé- géért.

Szekeres Ferencné
Algyő, Farkirét 25. sz.

Nyugdíjelőkészítés a vízügyi igazgatóságnál

Az Alsó-tiszavidéki Vízügyi Igazgatóságnál közel két éve alakult meg a társadalom- biztosítási tanács és ezen be- lül a nyugdíjelőkészítő albi- zottság is. E bizottság meg- alakulása előtt már az igaz- gatóság elrendelte a dolgo- zók régi munkaviszonyainak tisztázását, s ezen mintegy tíz esztendőn át dr. Illyés Ti- vadar jogi szakemberünk so- kat fáradozott. Ezt a munkát most már folyamatosan az albizottság végzi: a nyugdíj- korhatárt egy-két éven be- lül betöltő dolgozók időelis- merési kérelmét gondosan megvizsgálják, elintézik az ezzel járó adminisztrációs teendőket. Ezzel lerövidítik a nyugdíjigény megállapítá-

ság és a nyugdíj folyósítá- sáig tartó korábban hosszú- dalmas időt. Öreg dolgozó- inkat meghallgatják, s együttműködnek az SZTK il- letékes szerveivel. Például korábban az igazgatóság az SZTK alközpontja számára több dolgozót rendelkezésre bocsátott, hogy segítsék a munkaviszony-nyilvántartó lapok rendezését, amelyen- ken az elhasználódás követ- keztében bizony már az írás is jórészt elmosódott. Tisz- tázzák a dolgozók vasárna- pi munkáit évekre visszámé- nőleg, s mire a nyugdíjkor- határt betöltik, már készen áll a jogosultság megállapí- tásához szükséges igazolás.

Kovács József